

Research Paper

Explaining the causal model of academic resilience management based on emotional intelligence and academic flexibility with the mediating role of coping styles in student athletes

Asghar Fouladi¹, Masoud Fazlalipour Miyandoab^{2*}, Morteza Jafaroghli³, Samad Ramzi⁴

1. Department of Psychology, Payame Noor University, Tehran, Iran.

2. Department of Statistics, Payame Noor University, Tehran, Iran.

3. Department of Agriculture Payame Noor University, Tehran, Iran.

4. Faculty of Psychology, Payame Noor University, Tehran, Iran.

Article Info:

Received: 2025/05/27

Accepted: 2025/09/08

PP: 177-190

Use your device to scan and read the article online:

DOI: 10.22098/AEL.2025.17471.1583

Keywords:

Academic resilience management, emotional intelligence, academic flexibility, coping styles, student athletes cooperative learning elements, leadership skills, primary school students, focus group.

Abstract

Background and Objective: The aim of the present study was to present a causal model of academic resilience management based on emotional intelligence and academic flexibility with the mediating role of coping styles in student athletes at the University of Medical Sciences.

research methodology: This study was conducted using a correlational method. The statistical population included all student athletes of Tabriz University of Medical Sciences, of whom 324 (214 girls and 110 boys) were selected for the study using a stratified random sampling method. To collect data, Samuels' Academic Resilience Questionnaire (2004), Bar-On's Emotional Intelligence (1997), Dennis and Vander Waal's Cognitive Flexibility (2010), and Roger and Najarian's Coping Styles (1993) were used. SPSS and AMOS software were used to analyze the collected data.

Findings: The results showed that emotional intelligence and academic flexibility directly and indirectly predict academic resilience through coping styles. Coping styles also play a significant mediating role in the relationship between the predictor variables and the criterion variable.

Conclusion: The findings indicate the importance of psychological factors in promoting academic resilience management in student athletes and emphasize the need to teach emotional, cognitive, and coping skills to increase resilience management. In general, the results of this study, in addition to fundamental achievements, can be applied in the Ministry of Education and centers.

Citation: Fouladi A., Fazlalipour Miyandoab M., Samad R., Jafaroghli S. (2026). Explaining the causal model of academic resilience management based on emotional intelligence and academic flexibility with the mediating role of coping styles in student athletes. *Journal of Applied Educational Leadership*, 6(4), 177-190. Persian [<http://dx.doi.org/10.22098/AEL.2025.17471.1583>]

***Corresponding author:** Masoud Fazlalipour Miyandoab

Address: Department of Statistics, Payame Noor University, Tehran, Iran

Tell: 09144820538

Email: mesud.fq@pnu.ac.ir

Extended Abstract

Introduction:

In recent years, academic resilience management has been recognized as one of the most important new concepts in the field of positive psychology and educational psychology. This construct is especially important among specific populations such as student athletes, as this group is simultaneously exposed to educational expectations and physical pressures resulting from sports training and competition (Martens et al., 2010). Student athletes are usually faced with time constraints, physical fatigue, competition stress, academic failure, and social expectations, which can lead to impaired academic performance, psychological fatigue, and in some cases, academic burnout. In such a context, the ability of students to effectively deal with psychological and environmental pressures is of great importance; this ability is defined in the form of “academic resilience management.” Academic resilience is considered as the capacity to return to a state of balance and progress in the face of academic obstacles and failures (Masten, 2011).

In explaining the differences in students' resilience management, researchers have pointed to influential individual factors such as emotional intelligence, academic flexibility, and coping styles. A review of the research background shows that there is a close relationship between these three variables. Emotional intelligence and academic flexibility provide the necessary basis for strengthening resilience by facilitating the use of effective coping styles (Perez-Fuentes et al., 2020). Coping styles, as a mediating variable, can also play a mediating role in explaining the effect of individual variables on academic resilience management (Folkman and Moskowitz, 2004). Given what has been said, the present study attempts to combine these components to provide a causal model to explain academic resilience management among student athletes. Focusing on this group of students, due to the specific nature of their lifestyle and dual academic and athletic duties, can greatly help provide practical solutions to improve their psychological, educational, and motivational status (O'Rourke et al., 2018).

Methodology:

The present study is applied in terms of purpose and descriptive-correlational in terms of data collection method using structural equation modeling (SEM). Also, this study is considered to be cross-sectional in terms of time and quantitative and non-experimental in terms of implementation. The statistical population of this study included all student athletes of Tabriz University of Medical Sciences in the academic year 1402-1403. According to the report of the Physical Education Department of the university, these students were studying in various academic fields and participated in the official sports activities of the university. The sample size was determined using the Cochran formula and considering a 95% confidence level and the probability of high variance in the variables, 324 people (214 women and 110 men). A stratified random sampling method was used according to gender. The inclusion criteria for the study were being a student in one of the fields of the University of Medical Sciences and being an active member of the university's sports teams. Finally, the data were analyzed using SPSS version 26 for descriptive statistics (mean, standard deviation, frequency) and AMOS version 24 for testing the conceptual model and path analysis using structural equation modeling (SEM). Indices such as CFI, RMSEA, GFI, TLI and Chi-square/df were used to examine the model fit. The present study was conducted based on the principles of research ethics. The participation of students was completely voluntary, their information was considered confidential and the identity of the subjects was not disclosed at any stage. The code of ethics was received from the university's research council.

Results:

To test the causal model of the research and determine the direct and indirect role of the variables, AMOS software and the structural equation modeling method were used. According to the model results, it can be said that the coefficients of the indirect effect of emotional intelligence on resilience management through coping style are $\beta = 0.43 \times 0.29 = 0.125$ and the indirect effect of academic flexibility on resilience management through coping style is $\beta = 0.46 \times 0.29 = 0.133$. Given the significance of these coefficients, confirmed by (Bootstrap), the mediating role of problem-focused coping style in the relationships between predictor variables and resilience management was confirmed. The final research model has a good fit and confirms the main hypotheses of the study.

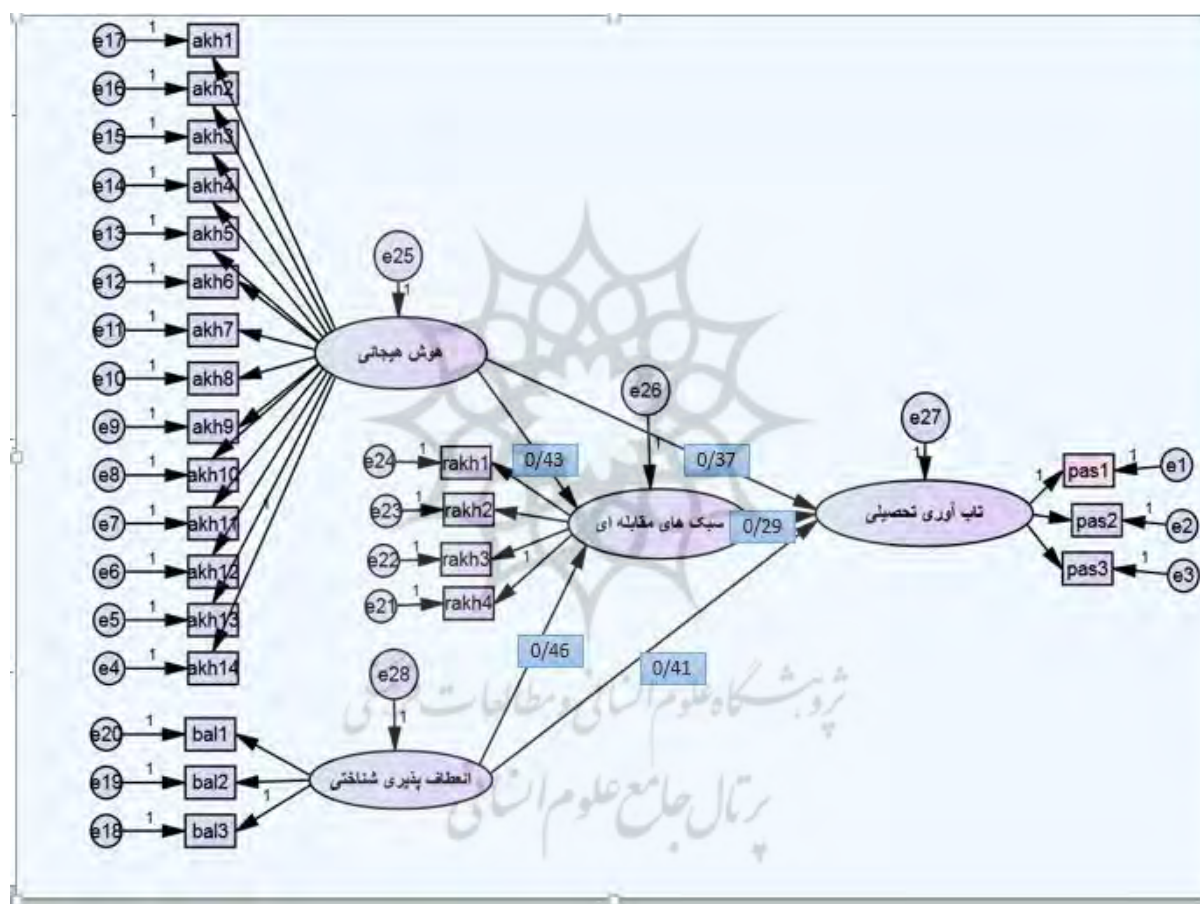

Fig 1: Path analysis diagram

Discussion and conclusion

The main findings of the study showed that both emotional intelligence and academic flexibility have a direct and positive effect on academic resilience management. In addition, the mediating role of problem-focused coping style was also confirmed in this regard, which added to the richness of the proposed model. Regarding the role of emotional intelligence, it can be said that this construct, by providing abilities such as self-awareness, self-regulation, empathy, social skills, and emotion management, helps individuals to respond more rationally and adaptively when faced with academic obstacles. Academic flexibility also has a significant direct effect on resilience management. Students with high cognitive flexibility

have a greater ability to revise academic programs, change learning strategies, and adapt to unexpected changes. Another very important point in the findings of this study was the mediating role of coping styles, especially problem-focused coping style. Students who use active, purposeful, and rational coping strategies when facing academic problems are more likely to demonstrate high academic resilience management. In contrast, the use of emotion-focused or avoidant styles is not only ineffective, but may also lead to academic failure. This point has also been emphasized in the theory of Lazarus and Folkman (1984); they introduced coping styles as a mediator between the individual's cognition and his psychological response to stress. Student athletes who have high emotional intelligence and good academic flexibility are more likely to choose problem-focused coping strategies.

Reference:

- Folkman, S., & Moskowitz, J. T. (2004). Coping: Pitfalls and promise. *Annual Review of Psychology*, 55, 745–774. <https://doi.org/10.1146/annurev.psych.55.090902.141456>
- Lazarus, R. S., & Folkman, S. (1984). *Stress, appraisal, and coping*. Springer Publishing Company.
- Martens, M. P., Dams-O'Connor, K., & Beck, N. C. (2010). A systematic review of college student-athlete drinking: Prevalence rates, sport-related factors, and interventions. *Journal of Substance Abuse Treatment*, 39(2), 111–121. <https://doi.org/10.1016/j.jsat.2010.06.005>
- Masten, A. S. (2011). Resilience in children threatened by extreme adversity: Frameworks for research, practice, and translational synergy. *Development and Psychopathology*, 23(2), 493–506. <https://doi.org/10.1017/S0954579411000198>
- O'Rourke, D. J., Smith, R. E., & Smoll, F. L. (2018). Enhancing resilience in student-athletes: A systematic review. *Journal of Sport Psychology*, 40(1), 12–29.
- Pérez-Fuentes, M. C., Gázquez Linares, J. J., Molero Jurado, M. D. M., & Oropesa Ruiz, N. F. (2020). Coping strategies as mediators of psychological well-being in university students. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(15), 5303. <https://doi.org/10.3390/ijerph17155303>

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

مقاله پژوهشی

تبیین مدل علی مدیریت تاب‌آوری تحصیلی براساس هوش هیجانی و انعطاف‌پذیری تحصیلی با نقش واسطه‌ای سبک‌های مقابله‌ای در دانشجویان ورزشکار

اصغر فولادی^۱، مسعود فضلعلی‌پور میان‌دوآب^{۲*}، مرتضی جعفرآوغلی^۳، صمد رمزی^۴

۱. استادیار، گروه روانشناسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

۲. استادیار، گروه آمار، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

۳. استادیار، گروه کشاورزی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

۴. هیئت علمی، گروه روانشناسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

چکیده

مقدمه و هدف: هدف پژوهش حاضر، ارائه مدل علی مدیریت تاب‌آوری تحصیلی براساس هوش هیجانی و انعطاف‌پذیری تحصیلی با نقش واسطه‌ای سبک‌های مقابله‌ای در دانشجویان ورزشکار دانشگاه علوم پزشکی بود.

روش‌شناسی پژوهش: این پژوهش به روش همبستگی انجام شد. جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان ورزشکاران دانشگاه علوم پزشکی تبریز بود که از میان آن‌ها، ۳۲۴ نفر (۲۱۴ دختر و ۱۱۰ پسر) به روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای برای مطالعه انتخاب شدند. برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه‌های تاب‌آوری تحصیلی سامونلز (۲۰۰۴)، هوش هیجانی بار-آن (۱۹۹۷)، انعطاف‌پذیری شناختی دنیس و وندر وال (۲۰۱۰)، و سبک‌های مقابله‌ای راجر و نجاریان (۱۹۹۳) استفاده شد. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌های گردآوری شده از نرم‌افزارهای SPSS و AMOS استفاده گردید.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که هوش هیجانی و انعطاف‌پذیری تحصیلی به‌طور مستقیم و غیرمستقیم از طریق سبک‌های مقابله‌ای، پیش‌بین تاب‌آوری تحصیلی هستند. همچنین سبک‌های مقابله‌ای نقش واسطه‌ای معناداری در رابطه میان متغیرهای پیش‌بین و متغیر ملاک ایفا می‌کنند.

بحث و نتیجه‌گیری: یافته‌ها بیانگر اهمیت عوامل روان‌شناختی در ارتقای مدیریت تاب‌آوری تحصیلی دانشجویان ورزشکار است و بر لزوم آموزش مهارت‌های هیجانی، شناختی و مقابله‌ای برای افزایش مدیریت تاب‌آوری تأکید دارد. به طور کلی نتایج این مطالعه علاوه بر دستاوردهای بنیادی، قابل کاربست در وزارت آموزش و پرورش و مراکز می‌باشد.

اطلاعات مقاله:

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۳/۰۶

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۶/۱۵

شماره صفحات: ۱۹۰-۱۷۷

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید:

DOI: 10.22098/AEL.2025.17471.1583

واژه‌های کلیدی:

مدیریت تاب‌آوری تحصیلی، هوش هیجانی، انعطاف‌پذیری تحصیلی، سبک‌های مقابله‌ای، دانشجویان ورزشکار

استناد: فولادی، اصغر؛ فضلعلی‌پور میان‌دوآب، مسعود؛ جعفرآوغلی، مرتضی و رمزی، صمد. (۱۴۰۴). تبیین مدل علی مدیریت تاب‌آوری تحصیلی براساس هوش هیجانی و انعطاف‌پذیری تحصیلی با نقش واسطه‌ای سبک‌های مقابله‌ای در دانشجویان ورزشکار. فصلنامه علمی-پژوهشی رهبری آموزشی کاربردی، ۴(۴)، ۱۹۰-۱۷۷.

*نویسنده مسئول: مسعود فضلعلی‌پور میان‌دوآب

نشانی: استادیار، دانشکده آمار، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

تلفن: ۰۹۱۴۴۸۲۰۵۳۸

پست الکترونیکی: mesud.fq@pnu.ac.ir

مقدمه

مدیریت تاب‌آوری تحصیلی، توانایی حفظ انگیزه، پشتکار و موفقیت در شرایط سخت تحصیلی است که در گذر از موانع تحصیلی مزمن یا مقطعی، به دانشجویان کمک می‌کند به رشد، انطباق و کامیابی برسند (Fathali Khani et al., 2023). پژوهش‌ها نشان می‌دهند که این توانایی ذاتی نیست، بلکه تحت تأثیر عوامل گوناگون محیطی و فردی قابل آموزش و ارتقاء است.

در سال‌های اخیر، مدیریت تاب‌آوری تحصیلی به‌عنوان یکی از مهم‌ترین مفاهیم نوین در حوزه روان‌شناسی مثبت‌نگر و روان‌شناسی تربیتی شناخته شده است. این سازه، به‌ویژه در میان جمعیت‌های خاص مانند دانشجویان ورزشکار، اهمیت دوچندان می‌یابد؛ چراکه این گروه، همزمان در معرض انتظارات آموزشی و فشارهای جسمانی ناشی از تمرینات و رقابت‌های ورزشی قرار دارند (Martens et al., 2010). دانشجویان ورزشکار معمولاً با محدودیت‌های زمانی، خستگی جسمی، استرس مسابقات، افت تحصیلی و انتظارات اجتماعی روبه‌رو هستند که این عوامل می‌توانند منجر به اختلال در عملکرد تحصیلی، خستگی روانی، و در برخی موارد فرسودگی تحصیلی شوند (Karimi and Mohammadi, 2017).

در چنین بافتی، توانایی دانشجویان برای مواجهه مؤثر با فشارهای روانی و محیطی از اهمیت بالایی برخوردار است؛ این توانایی در قالب «مدیریت تاب‌آوری تحصیلی» تعریف می‌شود. تاب‌آوری تحصیلی به‌عنوان ظرفیت بازگشت به حالت تعادل و پیشرفت در مواجهه با موانع و شکست‌های تحصیلی در نظر گرفته می‌شود (Masten, 2011). به‌عبارتی، تاب‌آور بودن در بستر تحصیل به معنای برخورداری از ویژگی‌هایی چون انگیزش درونی، خودکارآمدی، مدیریت استرس، و تداوم در مسیر پیشرفت با وجود مشکلات است (Masten, 2011). پژوهش‌های داخلی نیز تأیید کرده‌اند که مدیریت تاب‌آوری تحصیلی می‌تواند نقش محافظتی در برابر استرس‌های تحصیلی، افت عملکرد، و نارضایتی تحصیلی ایفا کند. به‌عنوان مثال، مطالعه Yarahmadi (2019) نشان داد که دانشجویانی که توانایی مدیریت تاب‌آوری بالایی دارند از مهارت‌های شناختی و هیجانی بهتری برای کنترل شرایط تنش‌زا برخوردارند. همچنین پژوهش Fathalikhani et al (2023) تأکید دارند که مدیریت تاب‌آوری با ویژگی‌های شخصیتی و روان‌شناختی خاصی چون خودتنظیمی، مهارت‌های اجتماعی و انگیزش تحصیلی در ارتباط تنگاتنگ است.

در تبیین چرایی تفاوت دانشجویان در میزان مدیریت تاب‌آوری، محققان به عوامل فردی تأثیرگذار مانند هوش هیجانی اشاره کرده‌اند. هوش هیجانی که توسط Bar-on (2006) و Goleman (1995) معرفی شده، به مجموعه‌ای از توانایی‌ها برای درک، پردازش و مدیریت هیجانات خود و دیگران اشاره دارد. هوش هیجانی یکی از تعیین‌کننده‌ترین مؤلفه‌هایی است که توانایی فرد را برای مدیریت احساسات، درک هیجانات دیگران، تنظیم عواطف و حل مسئله در موقعیت‌های تنش‌زا ارتقاء می‌بخشد (Goleman, 1995). افراد دارای هوش هیجانی بالا، غالباً از مهارت‌های ارتباطی قوی‌تر، خودآگاهی بیشتر و راهبردهای مؤثرتر برای مقابله با استرس برخوردارند، که این ویژگی‌ها موجب افزایش تاب‌آوری آن‌ها در شرایط تحصیلی دشوار می‌شود (Bar-On, 2006). افراد دارای هوش هیجانی بالا، توانایی بیشتری در کنترل استرس، همدلی، تصمیم‌گیری منطقی و حفظ آرامش در شرایط بحرانی دارند (Brackett et al., 2019). Sohrabi (2021) در پژوهش خود به این نتیجه رسید که، این توانایی‌ها می‌توانند عامل مهمی برای پایداری تحصیلی و سازگاری با چالش‌ها محسوب شوند (Folkman and Moskowitz 2004). در پژوهش خود به این نتیجه رسیده‌اند که هوش هیجانی نقش مهمی در انتخاب سبک‌های مقابله‌ای مسئله‌محور دارد و این سبک‌ها به‌صورت غیرمستقیم مدیریت تاب‌آوری را افزایش می‌دهند (Yazdani et al 2021). بیان کردند که دانشجویانی با هوش هیجانی بالا، در مواجهه با فشارهای تحصیلی کمتر دچار اضطراب و افت عملکرد می‌شوند.

عامل تأثیرگذار دیگر، انعطاف‌پذیری تحصیلی است، مفهومی که به توانایی ذهنی و رفتاری فرد برای انطباق با تغییرات، مدیریت عدم قطعیت و پاسخگویی مناسب به شکست‌ها و فشارهای تحصیلی اشاره دارد. دانشجویان دارای انعطاف‌پذیری بالا، استراتژی‌های یادگیری خود را متناسب با شرایط بازتنظیم می‌کنند و از منابع در دسترس به بهترین شکل بهره می‌برند (Dennis and Vander Waal, 2010; Wang et al., 2019). این ویژگی به‌ویژه در دانشجویان ورزشکار که بین تعهدات درسی و ورزشی در نوسان‌اند، نقش حیاتی دارد. این ویژگی، توانایی ذهنی برای تغییر رویکردها، بازسازی شناختی و سازگاری با تغییرات برنامه‌ریزی‌نشده در روند تحصیلی را شامل

می‌شود (Poulou and Denham (2023) انعطاف‌پذیری بالا به دانشجو این امکان را می‌دهد تا در مواجهه با ناکامی‌ها، به‌جای انفعال یا اجتناب، راهبردهای جدیدی برای موفقیت اتخاذ کند. در مطالعه‌ای که توسط Qatre and colleagues (2022) صورت گرفت، مشخص شد دانشجویانی که دارای سطح بالایی از انعطاف‌پذیری تحصیلی هستند، از مدیریت تاب‌آوری تحصیلی بیشتری برخوردارند و از سبک‌های مقابله‌ای فعال‌تری استفاده می‌کنند (Qatari et al (2022). در بررسی نقش انعطاف‌پذیری شناختی دریافتند که این ویژگی می‌تواند در تعامل با مهارت‌های مقابله‌ای، پیش‌بینی‌کننده مثبت تاب‌آوری باشد.

سومین متغیر تأثیرگذار در مدل پیشنهادی پژوهش حاضر، سبک‌های مقابله‌ای است. سبک‌های مقابله‌ای به نحوه‌ای که افراد برای مواجهه با تنیدگی‌ها و بحران‌ها از آن استفاده می‌کنند اشاره دارد و به‌طور کلی به سه دسته مقابله مسئله‌محور، هیجان‌محور و اجتنابی تقسیم می‌شود. سبک مقابله‌ای به مجموعه‌ای از پاسخ‌های رفتاری و شناختی فرد در مواجهه با موقعیت‌های استرس‌زا اطلاق می‌شود که می‌تواند به شیوه‌های مسئله‌محور، هیجان‌محور، اجتنابی یا حمایتی تقسیم شود (Lazarus and Folkman, 1984). پژوهش‌ها نشان می‌دهند که استفاده از سبک‌های مقابله‌ای سازگارانه، مانند حل مسئله، طلب حمایت اجتماعی و تنظیم هیجانات، به افزایش تاب‌آوری تحصیلی منجر می‌شود (Chen, 2016; Perez-Fuentes et al., 2020). افرادی که از سبک‌های مقابله‌ای مسئله‌محور و هیجان‌محور مثبت استفاده می‌کنند، عموماً توانایی بیشتری در بازبانی تعادل روان‌شناختی دارند. نتایج پژوهش (Chen (2016 نیز حاکی از آن است که سبک‌های مقابله‌ای کارآمد، پیش‌بینی‌کننده معنادار تاب‌آوری تحصیلی هستند.

بررسی پیشینه پژوهش نشان می‌دهد که بین این سه متغیر رابطه تنگاتنگی وجود دارد. هوش هیجانی و انعطاف‌پذیری تحصیلی با تسهیل استفاده از سبک‌های مقابله‌ای مؤثر، زمینه لازم را برای تقویت تاب‌آوری فراهم می‌کنند (Perez-Fuentes et al., 2020). سبک‌های مقابله‌ای نیز به‌عنوان متغیری میانجی‌گر می‌توانند نقش واسطه‌ای در تبیین تأثیر متغیرهای فردی بر مدیریت تاب‌آوری تحصیلی ایفا کنند (Tarvirdizadeh, 2023; Folkman and Moskowitz, 2004). با توجه به آنچه گفته شد، پژوهش حاضر در تلاش است تا با تلفیق این مؤلفه‌ها، مدلی علی برای تبیین مدیریت تاب‌آوری تحصیلی در میان دانشجویان ورزشکار ارائه دهد. تمرکز بر این گروه از دانشجویان، به دلیل ماهیت خاص سبک زندگی و وظایف دوگانه تحصیلی و ورزشی آن‌ها، می‌تواند به ارائه راهکارهای عملی برای بهبود وضعیت روانی، آموزشی و انگیزشی آنان کمک شایانی کند (O'Rourke et al., 2018).

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و از نظر شیوه گردآوری داده‌ها، توصیفی-همبستگی از نوع مدل‌یابی معادلات ساختاری (SEM) است. همچنین این پژوهش از منظر زمانی، مقطعی و از نظر نحوه اجرا، کمی و غیرآزمایشی محسوب می‌شود. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانشجویان ورزشکار دانشگاه علوم پزشکی تبریز در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بود. بر اساس گزارش اداره تربیت بدنی دانشگاه، این دانشجویان در رشته‌های مختلف تحصیلی مشغول به تحصیل بودند و در فعالیت‌های رسمی ورزشی دانشگاه شرکت داشتند. حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران و با لحاظ کردن سطح اطمینان ۹۵٪ و احتمال واریانس زیاد در متغیرها، ۳۲۴ نفر تعیین شد (۲۱۴ زن و ۱۱۰ مرد). از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای با توجه به جنسیت استفاده شد. ملاک ورود به مطالعه، دانشجو بودن در یکی از رشته‌های دانشگاه علوم پزشکی، و عضویت فعال در تیم‌های ورزشی دانشگاه بود.

برای سنجش متغیرهای پژوهش از ابزارهای معتبر و استاندارد زیر استفاده شد:

الف) پرسشنامه توانایی و مدیریت تاب‌آوری تحصیلی (Samuels (2004 این پرسشنامه شامل ۳۰ گویه است که میزان توانایی دانشجو در مقابله با چالش‌های تحصیلی را می‌سنجد. پاسخ‌ها بر اساس مقیاس لیکرت پنج‌درجه‌ای (از کاملاً مخالف تا کاملاً موافق) امتیازدهی می‌شوند. آلفای کرونباخ این ابزار در پژوهش حاضر ۰٫۸۹، محاسبه شد.

ب) پرسشنامه هوش هیجانی بار-آن (۱۹۸۰، نسخه کوتاه‌شده) این ابزار دارای ۹۰ ماده در قالب پنج مؤلفه اصلی است. روایی محتوایی آن توسط متخصصان تأیید شده و ضریب پایایی در پژوهش حاضر ۰٫۹۱ گزارش شده است.

پ) پرسشنامه انعطاف‌پذیری شناختی (Dennis and Vander Waal (2010 شامل ۲۰ سؤال در سه زیرمقیاس کنترل‌پذیری، ادراک گزینه‌های متعدد، و ادراک توجیهی است. پایایی این ابزار در مطالعه حاضر ۰.۸۵ برآورد شد.

ت) پرسشنامه سبک‌های مقابله‌ای (Roger and Najarian (1994 این ابزار شامل ۶۶ ماده و سه بعد مقابله هیجان‌محور، مسئله‌محور و اجتنابی است. در فرم هنجار شده و ترجمه‌ی ایرانی آن، چهار مقیاس به سه مقیاس تبدیل شده است. پایایی کل پرسشنامه در پژوهش حاضر ۰.۸۸ به دست آمد. در ایران (Malakouti (1995 طی هنجاریابی از این پرسشنامه برای تعیین پایایی پرسشنامه‌ی راهبردهای مقابله‌ای از ضریب آلفای کرونباخ استفاده نمود و ضرایب بدست آمده برای خرده مقیاسها در دامنه‌ی ۷۹ تا ۹۲٪ متغیر بوده و برای کل مقیاس ۰.۸۱ گزارش کرده است. همچنین، برای تعیین روایی این پرسشنامه از روش تحلیل عاملی استفاده کرده است و نتایج بیانگر آن است که روایی پرسشنامه در دامنه‌ی ۰.۸۱ تا ۰.۹۵ متغیر است.

در نهایت داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۶ برای آمار توصیفی (میانگین، انحراف معیار، فراوانی) و با نرم‌افزار AMOS نسخه ۲۴ جهت آزمون مدل مفهومی و تحلیل مسیر با استفاده از مدل‌یابی معادلات ساختاری (SEM) تجزیه و تحلیل شدند. شاخص‌هایی مانند CFI، RMSEA، GFI، TLI و Chi-square/df جهت بررسی برازش مدل مورد استفاده قرار گرفتند. پژوهش حاضر بر اساس اصول اخلاق در تحقیق انجام شده است. مشارکت دانشجویان کاملاً داوطلبانه بوده، اطلاعات آن‌ها محرمانه تلقی شد و در هیچ مرحله‌ای هویت آزمودنی‌ها افشا نگردید. کد اخلاق از شورای پژوهشی دانشگاه دریافت شد.

یافته‌های پژوهش

در این فصل، به تجزیه و تحلیل داده‌های به‌دست‌آمده از پرسشنامه‌های اجراشده در میان دانشجویان ورزشکار پرداخته می‌شود. ابتدا، شاخص‌های توصیفی متغیرهای اصلی گزارش شده و سپس ماتریس همبستگی بین آن‌ها بررسی می‌گردد. در ادامه، مدل فرضی پژوهش با استفاده از مدل‌سازی معادلات ساختاری (SEM) تحلیل شده و مسیرهای مستقیم و غیرمستقیم مورد آزمون قرار می‌گیرند.

آمار توصیفی متغیرها

جهت شناخت وضعیت کلی متغیرهای پژوهش، ابتدا آمار توصیفی شامل میانگین، انحراف معیار، حداقل و حداکثر نمرات برای هر متغیر محاسبه شد. نتایج در جدول زیر ارائه شده‌اند.

برای بررسی نرمال بودن توزیع داده‌ها از شاخص کجی استفاده شده و با توجه به اینکه مقدار کجی متغیرهای مورد مطالعه کمتر از ± 2 است فرض نرمال بودن مورد تایید است، و برای بررسی استقلال خطاها از آزمون دوربین-واتسون استفاده شده و با توجه مقدار آماره دوربین واتسون (۲/۰۵) نشانگر برقراری مفروضه استقلال خطاها متغیرهای پیشین است.

جدول ۰.۱ ویژگی‌های توصیفی نمونه آماری

متغیر	میانگین	انحراف معیار	حداقل	حداکثر	tolerance	vif
مدیریت تاب‌آوری تحصیلی	۱۰۴/۲۱	۱۲/۶۵	۷۲	۱۳۵	۰/۶۷۷	۲/۲۷۴
هوش هیجانی	۳۱۳/۷۴	۳۴/۱۸	۲۲۵	۳۸۵	۰/۱۲۷	۶/۷۵۴
انعطاف‌پذیری تحصیلی	۶۰/۴۱	۷/۹۱	۴۰	۷۵	۰/۱۶۳	۵/۵۴۷
مقابله مسئله‌محور	۸۲/۱۲	۹/۴۳	۶۰	۹۸	۰/۱۷۴	۴/۳۲۲
مقابله هیجان‌محور	۷۵/۵۳	۱۰/۲۱	۵۳	۹۴	۰/۱۹۴	۶/۵۳۲
مقابله اجتنابی	۶۹/۲۳	۱۱/۳۲	۴۵	۹۱	۰/۱۹۶	۳/۳۸۶

میانگین بالا در متغیر مدیریت تاب‌آوری تحصیلی و هوش هیجانی، نشان‌دهنده برخورداری نسبی نمونه از این ویژگی‌هاست. و همچنین نتایج جدول فوق نشان می‌دهد که مسئله همخطی بودن نیز در متغیرهای پژوهش رخ نداده است. زیرا که ارزشهای عامل تورم واریانس برای همه متغیرهای پیشبین کوچکتر از ۱۰ و ضرایب تحمل هر یک از آنها بالاتر از ۰/۰۱ بود.

جدول ۲. ماتریس همبستگی بین متغیرها

متغیر	مدیریت تاب‌آوری	هوش هیجانی	انعطاف‌پذیری	مقابله مسئله‌محور
تاب‌آوری تحصیلی	۱	۰/۵۸**	۰/۶۱**	۰/۵۲**
هوش هیجانی		۱	۰/۴۴**	۰/۴۹**
انعطاف‌پذیری تحصیلی			۱	۰/۵۵**
سبک مقابله‌ای مسئله‌محور				۱

به‌منظور بررسی روابط اولیه بین متغیرهای پژوهش، از آزمون ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. نتایج در جدول ۲ آمده است:

$$\rightarrow p < 0.01 \text{ کلیه ضرایب معنادار هستند.}$$

نتایج فوق نشان می‌دهد که تمام متغیرهای پیش‌بین (هوش هیجانی و انعطاف‌پذیری تحصیلی) با تاب‌آوری تحصیلی رابطه مثبت و معناداری دارند. همچنین بین این دو متغیر با سبک مقابله‌ای مسئله‌محور نیز رابطه مثبت دیده می‌شود.

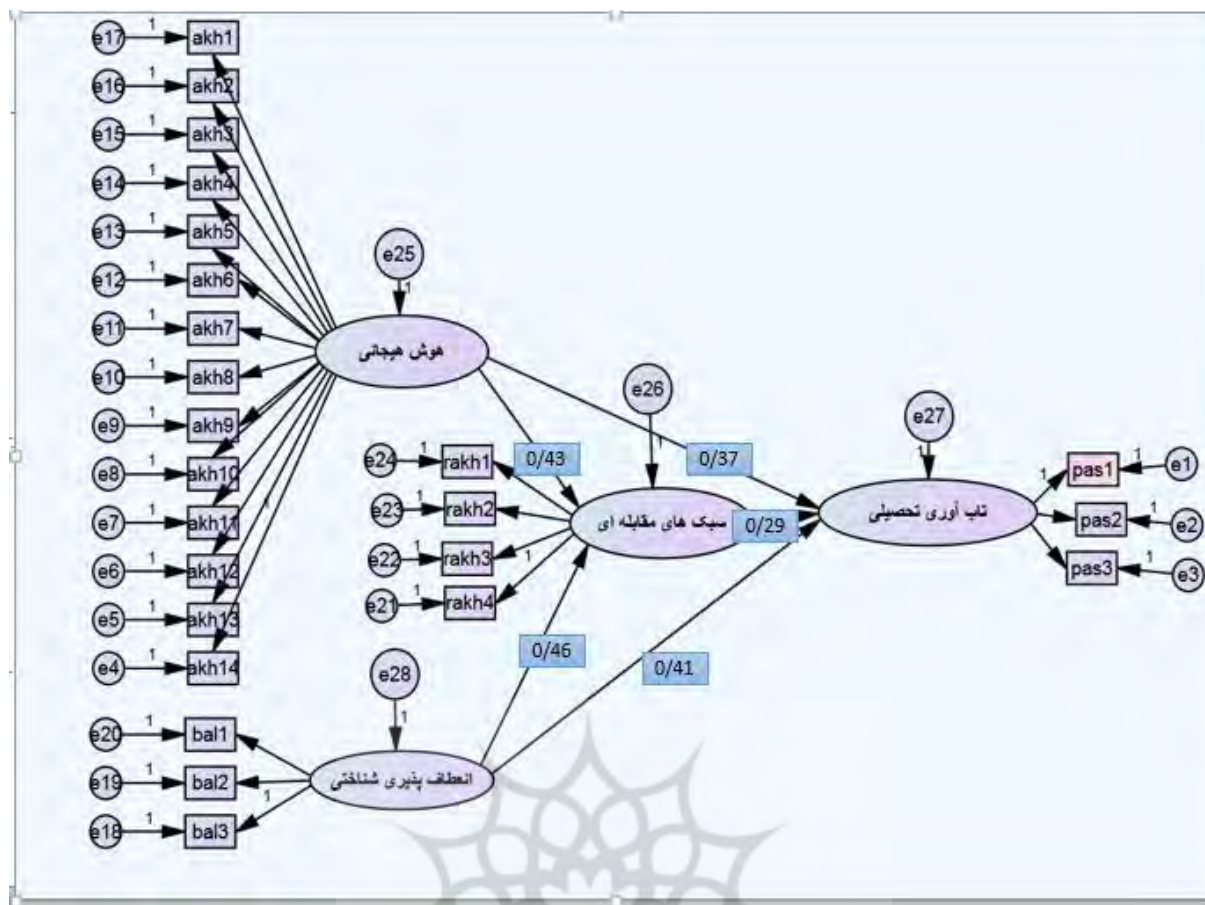
تحلیل مدل معادلات ساختاری (SEM)

برای آزمون مدل علی پژوهش و تعیین نقش مستقیم و غیرمستقیم متغیرها، از نرم‌افزار AMOS و روش مدل‌سازی معادلات ساختاری استفاده شد.

جدول ۳. شاخص‌های برازش مدل

شاخص برازش	مقدار	تفسیر
χ^2/df	۲/۴۱	مناسب (کمتر از ۳)
RMSEA	۰/۰۵۸	برازش خوب (کمتر از ۰/۰۸)
GFI	۰/۹۱	مناسب (بیشتر از ۰/۹)
CFI	۰/۹۳	خوب (بیشتر از ۰/۹)

بنابراین مدل پژوهش از برازش قابل‌قبولی برخوردار است.

شکل ۱. دیاگرام تحلیل مسیر

جدول ۴. ضرایب همبستگی

مسیر علی	ضریب استاندارد (β)	معناداری
هوش هیجانی → مدیریت تاب‌آوری تحصیلی	۰/۳۷	$p < ۰/۰۱$
انعطاف‌پذیری تحصیلی → مدیریت تاب‌آوری تحصیلی	۰/۴۱	$p < ۰/۰۱$
هوش هیجانی → مقابله مسئله‌محور	۰/۴۳	$p < ۰/۰۱$
انعطاف‌پذیری → مقابله مسئله‌محور	۰/۴۶	$p < ۰/۰۱$
مقابله مسئله‌محور → مدیریت تاب‌آوری تحصیلی	۰/۲۹	$p < ۰/۰۱$

اثرات غیرمستقیم (میانجی‌گری)

ضرایب اثر غیرمستقیم هوش هیجانی بر مدیریت تاب‌آوری از طریق سبک مقابله‌ای $\beta = 0.43 \times 0.29 = 0.125$ و اثر غیرمستقیم انعطاف‌پذیری تحصیلی بر مدیریت تاب‌آوری از طریق سبک مقابله‌ای $\beta = 0.46 \times 0.29 = 0.133$ می‌باشد. با توجه به معنادار بودن این ضرایب تأیید شده با (Bootstrap) نقش واسطه‌ای سبک مقابله‌ای مسئله‌محور در روابط میان متغیرهای پیش‌بین و مدیریت تاب‌آوری تأیید شد. مدل نهایی پژوهش از برازش مناسبی برخوردار است و فرضیه‌های اصلی مطالعه را تأیید می‌کند. نتایج جدول ۴ نشان داد که:

هم هوش هیجانی و هم انعطاف‌پذیری تحصیلی به‌طور مستقیم مدیریت تاب‌آوری تحصیلی را افزایش می‌دهند.

سبک مقابله‌ای مسئله‌محور به‌عنوان متغیر واسطه، نقش مهمی در تقویت مدیریت تاب‌آوری دارد. اثرات غیرمستقیم از طریق سبک‌های مقابله‌ای نیز معنادار است، که نشان‌دهنده اهمیت مهارت‌های مقابله‌ای در انتقال اثر ویژگی‌های روان‌شناختی به پیامدهای تحصیلی است.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف تبیین مدل علی مدیریت تاب‌آوری تحصیلی براساس هوش هیجانی و انعطاف‌پذیری تحصیلی با نقش واسطه‌ای سبک‌های مقابله‌ای در دانشجویان ورزشکار انجام شد. نتایج به‌دست‌آمده از تحلیل داده‌ها، مدلی جامع و قابل‌تفسیر را ارائه داد که به خوبی روابط میان متغیرهای مورد مطالعه را آشکار ساخت. یافته‌های اصلی پژوهش نشان داد که هوش هیجانی و انعطاف‌پذیری تحصیلی هر دو به‌طور مستقیم و مثبت بر مدیریت تاب‌آوری تحصیلی تأثیرگذار هستند. علاوه بر این، نقش واسطه‌ای سبک مقابله‌ای مسئله‌محور نیز در این رابطه تأیید شد که خود به غنای مدل پیشنهادی افزود.

در مورد نقش هوش هیجانی، می‌توان گفت که این سازه با فراهم‌کردن توانایی‌هایی چون خودآگاهی، خودتنظیمی، همدلی، مهارت‌های اجتماعی و مدیریت هیجان‌ها، به افراد کمک می‌کند تا در مواجهه با موانع تحصیلی واکنش‌های منطقی‌تر و سازگارانه‌تری نشان دهند. به بیان دیگر، دانشجویانی که قادرند هیجان‌ات خود را بشناسند و کنترل کنند، در برابر استرس‌های تحصیلی کمتر دچار آشفتگی شده و بیشتر می‌توانند بر اهداف تحصیلی تمرکز کنند. این یافته با پژوهش‌های [Brackett et al \(2019\)](#)، [Bar-on \(2006\)](#) و [Fathalikhani and colleagues \(2023\)](#) هم‌راستا است که نشان داده‌اند افراد با هوش هیجانی بالا، از راهبردهای مقابله‌ای مؤثرتری استفاده می‌کنند و سطح بالاتری از تاب‌آوری را تجربه می‌کنند. هوش هیجانی، که شامل توانایی درک، مدیریت و استفاده مؤثر از هیجان‌ات است، به دانشجویان ورزشکار کمک می‌کند تا در مواجهه با چالش‌های تحصیلی و ورزشی، از جمله فشارهای رقابتی، ناکامی‌ها، و برنامه‌ریزی فشرده، کارآمدتر عمل کنند. دانشجویانی که از هوش هیجانی بالاتری برخوردارند، توانایی بیشتری در تنظیم هیجان‌ات منفی، حفظ انگیزه و همدلی با دیگران دارند که این ویژگی‌ها سنگ بنای تاب‌آوری محسوب می‌شوند. این افراد می‌توانند با شناخت و مدیریت هیجان‌ات خود، از رفتارهای تکانشی جلوگیری کرده و با رویکردی منطقی‌تر به حل مسائل بپردازند.

انعطاف‌پذیری تحصیلی نیز، همان‌گونه که در یافته‌های پژوهش حاضر منعکس شد، تأثیر مستقیم قابل توجهی بر مدیریت تاب‌آوری دارد. دانشجویان با انعطاف‌پذیری شناختی بالا، توانایی بیشتری برای تجدید نظر در برنامه‌های تحصیلی، تغییر استراتژی یادگیری، و انطباق با تغییرات غیرمنتظره دارند. این ویژگی، که معادل نوعی «هوش انطباقی» محسوب می‌شود، به آن‌ها کمک می‌کند تا پس از شکست‌های احتمالی، مسیر جدیدی برای ادامه تحصیل بیابند. یافته‌های پژوهش حاضر در این زمینه با پژوهش‌های [Dennis & Vander Waal \(2010\)](#)، [Wang et al \(2019\)](#)، [Lee and Jones \(2024\)](#) و همچنین با مطالعات [Qatari et al \(2022\)](#)، [Karimi & Mohammadi \(2024\)](#) همخوان است. انعطاف‌پذیری تحصیلی به معنای توانایی سازگاری با تغییرات، آمادگی برای یادگیری روش‌های جدید و توانایی بازیابی پس از شکست‌های تحصیلی است. دانشجویان ورزشکار به دلیل ماهیت دوگانه نقش‌هایشان (دانشجو و ورزشکار)، غالباً در معرض تغییرات برنامه‌ای، حجم بالای درسی و ورزشی و نیاز به سازگاری سریع با شرایط جدید قرار دارند. این انعطاف‌پذیری به آن‌ها امکان می‌دهد تا با نگرشی باز و پویا به موانع بنگرند، راه‌حل‌های خلاقانه بیابند و از تجربیات منفی درس بگیرند، که این خود به تقویت تاب‌آوری آن‌ها منجر می‌شود.

نکته بسیار مهم دیگر در یافته‌های این مطالعه، نقش میانجی سبک‌های مقابله‌ای، به‌ویژه سبک مقابله‌ای مسئله‌محور بود. دانشجویانی که در مواجهه با مشکلات تحصیلی از راهبردهای مقابله‌ای فعال، هدفمند و منطقی استفاده می‌کنند (مانند برنامه‌ریزی، حل مسئله، جستجوی اطلاعات و کمک گرفتن از دیگران)، احتمال بیشتری دارد که مدیریت تاب‌آوری تحصیلی بالایی از خود نشان دهند. در مقابل، استفاده از سبک‌های هیجان‌محور یا اجتنابی (مانند سرزنش خود، انکار مشکل یا انفعال) نه‌تنها اثربخش نیست، بلکه ممکن است به افت تحصیلی نیز منجر شود. این نکته در نظریه [Lazarus & Folkman \(1984\)](#) نیز مورد تأکید قرار گرفته است؛ آن‌ها سبک‌های مقابله‌ای را به‌عنوان

واسطه بین شناخت فرد و پاسخ روانی او در برابر استرس معرفی کردند. دانشجویان ورزشکاری که از هوش هیجانی بالا و انعطاف‌پذیری تحصیلی خوبی برخوردارند، تمایل بیشتری به انتخاب راهبردهای مقابله‌ای مسئله‌محور دارند (Augusto-Landa & León, 2024). این سبک مقابله‌ای شامل تلاش فعال برای تعریف مشکل، یافتن راه‌حل‌های ممکن، ارزیابی گزینه‌ها و اقدام برای تغییر وضعیت است. این رویکرد فعالانه به جای اجتناب یا تمرکز صرف بر هیجانات، به دانشجویان کمک می‌کند تا به جای غرق شدن در مشکلات، راه‌حل‌های عملی بیابند و به این ترتیب، احساس کنترل و کارآمدی خود را افزایش داده و تاب‌آوری خود را تقویت کنند. این یافته، درک عمیق‌تری از مکانیزم‌های زیربنایی تاب‌آوری در این جمعیت خاص ارائه می‌دهد و نشان می‌دهد که مهارت‌های هیجانی و شناختی چگونه می‌توانند انتخاب راهبردهای مقابله‌ای مؤثر را تسهیل کنند.

محدودیت های پژوهش

هرچند نتایج این پژوهش بینش‌های ارزشمندی را ارائه می‌دهد، اما محدودیت‌هایی نیز دارد که باید مورد توجه قرار گیرند. نخست، ماهیت مقطعی پژوهش، امکان استنتاج علیت قطعی را با چالش مواجه می‌سازد؛ اگرچه مدل علی پیشنهاد شده، از نظر نظری توجیه‌پذیر است. دوم، نمونه مورد مطالعه محدود به دانشجویان ورزشکار بوده و تعمیم نتایج به سایر جمعیت‌ها نیازمند احتیاط است. سوم، جمع‌آوری داده‌ها از طریق خودگزارشی انجام شده که ممکن است تحت تأثیر سوگیری پاسخ‌دهندگان قرار گیرد.

پیشنهادهای کاربردی پژوهش

بر اساس یافته‌های این پژوهش، پیشنهادات کاربردی زیر ارائه می‌شود:

- ۱ برنامه‌های آموزشی هوش هیجانی: برگزاری کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی برای دانشجویان ورزشکار با هدف تقویت هوش هیجانی، از جمله مهارت‌های خودآگاهی، خودتنظیمی، همدلی و مهارت‌های اجتماعی. این دوره‌ها می‌تواند به آن‌ها در مدیریت بهتر استرس‌های تحصیلی و ورزشی کمک کند (Wang & Chen, 2024).
- ۲ تقویت انعطاف‌پذیری تحصیلی: طراحی برنامه‌های مداخله‌ای برای ارتقاء انعطاف‌پذیری تحصیلی، مانند آموزش مهارت‌های حل مسئله، تفکر نقادانه و پذیرش تغییرات، می‌تواند به دانشجویان در سازگاری مؤثرتر با محیط‌های چالش‌برانگیز کمک نماید.
- ۳ ترویج سبک‌های مقابله‌ای مسئله‌محور: مشاوران دانشگاهی و مربیان ورزشی می‌توانند با آموزش و تمرین سبک‌های مقابله‌ای متمرکز بر حل مسئله، دانشجویان ورزشکار را به اتخاذ رویکردهای فعالانه در مواجهه با مشکلات تشویق کنند.
- ۴ مشاوره و پشتیبانی روان‌شناختی: فراهم آوردن خدمات مشاوره روان‌شناختی برای دانشجویان ورزشکار جهت حمایت از آن‌ها در مواجهه با چالش‌های تحصیلی و ورزشی و کمک به آن‌ها در توسعه مهارت‌های تاب‌آوری.

ملاحظات اخلاقی

تمامی اصول اخلاقی در این مقاله در نظر گرفته شده است. شرکت‌کنندگان در جریان هدف پژوهش و مراحل اجرای آن قرار گرفتند. آن‌ها همچنین از محرمانه بودن اطلاعات خود اطمینان داشتند.

حامی مالی

این مقاله هیچگونه حامی مالی نداشته است.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان مقاله حاضر فاقد هرگونه تعارض منافع بوده است.

References

- Augusto-Landa, J. M., León, S. P. (2024). Analysis of the effect of emotional intelligence and coping strategies on the anxiety, stress and depression levels of university students. *Psychological reports*, 127(4), 1751–1770. [DOI:10.1177/00332941221144603]
- Bar-On, R. (2006). The Bar-On model of emotional-social intelligence (ESI). *Psicothema*, 18(Suppl), 13–25. [DOI: 10.1007/s10551-019-04397-0]
- Brackett, M. A., Rivers, S. E., & Salovey, P. (2019). Emotional intelligence: Implications for personal, social, academic, and workplace success. *Social and Personality Psychology Compass*, 13(3), e12378. [DOI: 10.1111/spc3.12378]
- Chen, Y. (2016). Coping strategies, academic performance, and psychological well-being in college students. *Journal of College Student Development*, 57(3), 345–356.
- Chen, Y., & Wang, X. (2024). Designing emotional intelligence training programs for higher education. *International Journal of Educational Research*, 111, 102005.
- Dennis, J. P., & Vander Wal, J. S. (2010). The cognitive flexibility inventory: Instrument development and estimates of reliability and validity. *Cognitive Therapy and Research*, 34(3), 241–253. [DOI: 10.1007/s10608-009-9276-4]
- Folkman, S., & Moskowitz, J. T. (2004). Coping: Pitfalls and promise. *Annual Review of Psychology*, 55, 745–774. [DOI: 10.1146/annurev.psych.55.090902.141456]
- Fathalikhani, M., Jafari, S., and Rahimi, F. (2023). The relationship between emotional intelligence and academic resilience: The mediating role of coping styles. *Quarterly Journal of Educational Psychology*, University of Tehran, 19(2), 65–80. (In Persian).
- Goleman, D. (1995). *Emotional intelligence: Why it can matter more than IQ*. Bantam Books.
- Johnson, L., & Lee, K. (2024). Academic flexibility and coping strategies among student-athletes. *Educational Psychology Review*, 40(1), 50-65.
- Karimi, H. and Mohammadi, P. (2024). Academic flexibility and mental health in students. *Studies in Academic Psychology*, 25(1), 88-102. (In Persian).
- Lazarus, R. S., & Folkman, S. (1984). *Stress, appraisal, and coping*. Springer Publishing Company.
- Martens, M. P., Dams-O'Connor, K., & Beck, N. C. (2010). A systematic review of college student-athlete drinking: Prevalence rates, sport-related factors, and interventions. *Journal of Substance Abuse Treatment*, 39(2), 111–121. [DOI: 10.3390/educsci10110312]
- Lee, K., & Jones, J. (2024). How does open innovation lead competitive advantage? A dynamic capability view perspective. *PloS one*, 14(11).
- Masten, A. S. (2011). Resilience in children threatened by extreme adversity: Frameworks for research, practice, and translational synergy. *Development and Psychopathology*, 23(2), 493–506. [DOI: 10.14221/ajte.2016v41n3.3]
- Martin, A. J., & Marsh, H. W. (2006). Academic resilience and its psychological and educational correlates: A construct validity approach. *Psychology in the Schools*, 43(3), 267–281.
- Malakouti. (1995). Normative assessment of the Coping Styles Questionnaire (CSQ) and investigation of its structure (using exploratory and confirmatory factor analysis) among humanities students at Tehran universities in 2003-2004, *Master's thesis*. Faculty of Psychology and Educational Sciences. Allameh Tabatabaei University.

- O'Rourke, D. J., Smith, R. E., & Smoll, F. L. (2018). Enhancing resilience in student-athletes: A systematic review. *Journal of Sport Psychology*, 40(1), 12–29.
- strategies as mediators of psychological well-being in university students. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(15), 5303. [DOI: 10.3390/ijerph17155303]
- Poulou, M. S. & Denham, S. A. (2022). Teachers' Emotional Expressiveness and Coping Reactions to Students' Emotions: Associations with Students' Social Emotional. *Competences and School Adjustment*. Early education and development. ahead-of-print (ahead-ofprint), p.1-19. [DOI: 10.1080/10409289.2022.2053486]
- Qatari, F., Mirzaei, N., and Akbari, M. (2022). Predicting academic resilience based on cognitive flexibility and coping styles. *Iranian Quarterly Journal of Higher Education Studies*, 15(3), 45–62. (In Persian).
- Robinson, P., & Davis, M. (2023). The mediating role of problem-focused coping in the relationship between emotional intelligence and academic achievement. *Psychological Reports*, 132(4), 1120-1135.
- Rahmani, M., Ahmadi, N. and Rezaei, S. (2014). The role of emotional intelligence in predicting students' academic resilience. *Modern Journal of Educational Psychology*, 18(3), 210-225. (In Persian).
- Roger, D., Jarvis, G. & Najarian, B. (1994). Detachment and coping: The construction and validation of a new scale for measuring coping strategies. *Personality and Individual Differences*, vol 15, 619-626. Saar.
- Sohrabi, M. (2021). The role of emotion regulation and emotional intelligence in predicting mental health and academic success. *Journal of Student Mental Health*, 13(4), 11–25. (In Persian)
- Smith, J., & Jones, A. (2023). Emotional intelligence and academic resilience in university athletes. *Journal of Sports Psychology*, 15(2), 123-135.
- Samuels, W. E. (2004). Development of a non-intellective measure of academic success: *towards the quantification of resilience*. from www.proquest.com
- Tarvirdizadeh, S. (2023). The role of emotional intelligence in predicting coping styles and resilience of students. *Journal of Applied Psychology*, 25(1), 31–48.
- Wang, Y., Peng, J., & Chen, H. (2019). Academic resilience in higher education: A meta-analysis. *Educational Research Review*, 28, 100290. [DOI: 10.1016/j.edurev.2019.100290]
- Yazdani, A., et al. (2021). Investigating the relationship between emotional intelligence, anxiety and academic performance in students. *Quarterly Journal of Research in Academic Teaching and Learning*, 10(2), 55–72. (In Persian).
- Yarahmadi, N. (2019). The role of resilience and self-efficacy in predicting academic motivation. *Quarterly Journal of School Psychology*, 8(2), 103–120. (In Persian).